

QUẢN LÝ XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC LẤY TRẺ LÀM TRUNG TÂM Ở CÁC TRƯỜNG MẦM NON QUẬN HAI BÀ TRUNG THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Bùi Thị Lệ Thủy, Hoàng Thanh Thủy
Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

Tóm tắt: Nghiên cứu này được khảo sát trên 120 cán bộ quản lý (CBQL) giáo dục, giáo viên (GV), nhân viên (NV) về quản lý xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội. Phương pháp nghiên cứu gồm điều tra và phỏng vấn bán cấu trúc. Kết quả nghiên cứu cho thấy công tác quản lý xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non bước đầu đã đạt được những kết quả đáng kể.

Từ khoá: Quản lý, xây dựng, môi trường giáo dục, môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm.

MANAGING THE DEVELOPMENT OF A CHILD-CENTERED EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN PRESCHOOLS IN HAI BA TRUNG DISTRICT, HANOI CITY

Bui Thi Le Thuy, Hoang Thanh Thuy
Hanoi National University of Education

Abstract: This study aims to find out the awareness of 120 officials in education management, teachers, staff about managing building child – centered educational environment in the kindergartens in district Hai Ba Trung Hanoi. The research method includes survey and semi – structured interview. The research results show that the management building a child – centered educational environment in the kindergartens has initially achieved remarkable results.

Keywords: Management, build, educational environment, the child – centered educational environment.

Nhận bài: 12/05/2025

Phản biện: 06/06/2025

Duyệt đăng: 09/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trên thế giới đã có nhiều công trình nghiên cứu về môi trường giáo dục (MTGD). Trước hết phải kể đến tác giả Stanislaw Kowalski (Ba Lan) trong sách Xã hội học giáo dục và giáo dục học đã đề cập khá sâu đến kết cấu của môi trường nói chung, môi trường xã hội, môi trường giáo dục nói riêng. Kowalski cho rằng “đặc điểm của môi trường giáo dục là tổ chức có mục đích những ảnh hưởng môi trường và đồng thời là các tác động mục đích của thầy đối với trò. John Keeves, một nhà nghiên cứu giáo dục đã đưa ra quan điểm về môi trường giáo dục trong tác phẩm của “Môi trường giáo dục và học sinh”. Cuốn sách nói đến mối quan hệ qua lại tồn tại trong môi trường đặc thù là gia đình, nhóm thân cận và lớp học, mối quan hệ giữa các điều kiện vật chất và các khía cạnh tâm tư, các yếu tố văn hóa xã hội ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục; mối quan hệ giữa môi trường giáo dục với kết quả học tập của trẻ. luận về xây dựng môi trường giáo dục. Ở Việt Nam có tác giả Nguyễn Hồng Quang nghiên cứu về môi trường giáo dục. Theo ông, môi trường giáo dục, môi trường văn hoá và các yếu tố ảnh hưởng tác động đến con người đã được xem xét ở nhiều bình diện từ vi mô đến vĩ mô.

Như vậy còn rất ít tác giả nghiên cứu về xây dựng và đặc biệt nghiên cứu về quản lý xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm. Chính vì vậy, nghiên cứu thực trạng về quản lý xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non là một việc làm vô cùng cấp thiết và quan trọng.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Trong nghiên cứu này sử dụng phương pháp điều tra và phỏng vấn bán cấu trúc.

Sử dụng công thức dưới đây để xử lý kết quả khảo sát.

$$\text{Tính phần trăm} \% = \frac{m \times 100}{n}$$

Trong đó: m là số khách thể trả lời.

n là tổng số khách thể được nghiên cứu.

$$\text{Tính } \bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_n}{n} = \frac{1}{n} \sum x_i$$

Trong đó: $x_1, x_2, \dots, x_n$ là số điểm cho tương ứng với phương án trả lời.

2.2. Thực trạng xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội

2.2.1. Thực trạng lập kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội

Qua số liệu thu được cho thấy ý kiến đánh giá về lập kế hoạch xây dựng MTGD lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội đạt mức độ trung bình và mức độ tiệm cận đầu mức khá với ĐTB từ 2.12 đến 2.61. Kết quả khảo sát này cho thấy công tác lập kế hoạch về xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội còn chưa cao.

Nội dung được CBQL, GV đánh giá thực hiện

đạt kết quả cao nhất là “*Xác định mục tiêu xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non*” có $\bar{X} = 2.61$. Mục tiêu là thành tố quan trọng nhất của bất kỳ hoạt động nào vì mục tiêu định hướng đến các thành tố còn lại. Mặc dù lập kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non còn chưa đạt kết quả cao nhưng trong đó các CBQL của các trường mầm non đã biết xác định mục tiêu ở mức khá cũng là điều đáng mừng. Nội dung đứng thứ 2 là “*Xác định các nội dung xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non*” có $\bar{X} = 2.39$. Kết quả này một lần nữa lại cho thấy các CBQL, GV, NV các trường mầm non quận Hai Bà Trưng đã xác định rất rõ bản chất của xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non..

2.2.2. Thực trạng tổ chức thực hiện kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội

Thực trạng về tổ chức thực hiện kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội được đánh giá ở mức độ trung bình với $\bar{X}$ từ 2.17 đến 2.71 đạt mức trung bình khá.

Theo số liệu thu được cho thấy việc “*Xây dựng được bộ máy quản lý xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non*”

được đánh giá cao nhất với ĐTB=2.71. Xây dựng bộ máy quản lý là việc làm hết sức quan trọng bởi trên thực tế sự thành công hay thất bại của các tổ chức phụ thuộc nhiều đến yếu tố bộ máy quản lý của các tổ chức. Đứng thứ hai là nội dung “*Xác định chức năng, nhiệm vụ, phân công trách nhiệm cụ thể cho từng bộ phận, thành viên trong bộ máy quản lý xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non*” có ĐTB=2.38. Xác định đúng người, đúng việc cũng là một năng lực cần thiết của người quản lý.

Nội dung “*Xác định mối quan hệ phối hợp, hỗ trợ, hợp tác giữa các bộ phận, thành viên trong bộ máy quản lý xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm*” được đánh giá thấp nhất. Kết quả này cho thấy sự phối hợp giữa các thành viên trong bộ máy quản lý còn chưa được chặt chẽ.

Như vậy, với công tác tổ chức tổ chức thực hiện kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội bước đầu đã đạt được kết quả

2.2.3. Thực trạng chỉ đạo thực hiện kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội

Để kế hoạch được triển khai thực hiện tốt và đạt hiệu quả cao, CBQL cần tổ chức chỉ đạo, phân công, điều hành để đạt hiệu quả. Thực trạng vấn đề này được cụ thể trong bảng dưới đây.

Bảng. Thực trạng chỉ đạo thực hiện kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội

TT	Nội dung	Mức độ thực hiện								$\bar{X}$	Thứ bậc
		Yếu		Trung bình		Khá		Tốt			
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%		
1	Chỉ đạo xây dựng môi trường bên trong và bên ngoài phù hợp với các tiêu chí lấy trẻ làm trung tâm	20	16.7	31	25.5	26	21.7	43	35.8	2.8	2
2	Chỉ đạo hoạt động chăm sóc, giáo dục và nuôi dưỡng trẻ	18	15.0	16	13.3	34	28.3	52	43.3	3.0	1
3	Chỉ đạo khai thác các nguồn lực trong xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non	32	26.7	31	25.8	27	22.5	30	25.0	2.45	4

4	Chỉ đạo phối kết hợp các lực lượng giáo dục trong xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non	42	35.0	35	29.2	15	12.5	28	3.3	2.24	6
5	Chỉ đạo sử dụng hiệu quả các thiết bị và CSVC xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non	37	30.8	28	23.3	27	22.5	28	23.3	2.38	5
6	Chỉ đạo kiểm tra đánh giá sự phát triển của trẻ	24	20.0	35	29.2	25	20.8	36	30.0	2.60	3

Kết quả chỉ đạo, giám sát thực hiện kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội mức độ trung bình với ĐTB từ 2.24 đến 3.00.

Cụ thể, nội dung được đánh giá thực hiện tốt nhất là “Chỉ đạo hoạt động chăm sóc, giáo dục và nuôi dưỡng trẻ” có $\bar{X} = 3.00$. Đây là nội dung quan trọng nhất trong các nội dung xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non vì mục đích lấy trẻ làm trung tâm là nhằm phát huy toàn diện nhân cách của trẻ, là phát

huy hết những tiềm năng của trẻ dựa vào nhu cầu và năng lực của trẻ. Để đạt được mục đích này thì phải thực hiện hoạt động chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục trẻ được tốt. Đứng thứ 2 là nội dung “Chỉ đạo xây dựng môi trường bên trong và bên ngoài phù hợp với các tiêu chí lấy trẻ làm trung tâm” có $\bar{X} = 2.8$.

2.2.4. Thực trạng quản lý các điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội

Bảng. Thực trạng quản lý các điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non

TT	Nội dung	Mức độ thực hiện								$\bar{X}$	Thứ bậc
		Yếu		Trung bình		Khá		Tốt			
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%		
1	Hiệu trưởng nắm được các nhóm cơ sở vật chất, trang thiết bị bao gồm: phòng học, các phòng chức năng; thiết bị dạy học, đồ dùng, đồ chơi và tài liệu, học liệu phục vụ hoạt động chăm sóc giáo dục trẻ	20	16.7	31	25.5	26	21.7	43	35.8	2.8	2
2	Mua sắm và bổ sung thường xuyên để hình thành một hệ thống hoàn chỉnh cơ sở vật chất và thiết bị dạy học cho các lớp học	18	15.0	16	13.3	34	28.3	52	43.3	3.0	1
3	Các trang thiết bị ngoài trời; kích thích các vận động khác nhau của trẻ.	32	26.7	31	25.8	27	22.5	30	25.0	2.45	4

4	Cơ sở vật chất thực sự an toàn và có tính thẩm mỹ cao, lớp học với những màu sắc sinh động, những nhân vật ngộ nghĩnh...	42	35.0	35	29.2	15	12.5	28	3.3	2.24	6
5	Đảm bảo vệ sinh về nguồn nước, không khí, vệ sinh an toàn trong ăn uống.	37	30.8	28	23.3	27	22.5	28	23.3	2.38	5
6	Không gian, cách sắp xếp phù hợp, gần gũi, quen thuộc với cuộc sống thực hàng ngày của trẻ; phản ánh kinh nghiệm, văn hóa của địa phương; luôn thay đổi để tạo ra sự hấp dẫn mới lạ đối với trẻ	24	20.0	35	29.2	25	20.8	36	30.0	2.60	3
	ĐTB									2.58	

Qua kết quả thu được cho thấy, mức độ quản lý điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội đạt mức khá với ĐTB= 2.58

Từ những khảo sát trên, cho thấy việc quản lý điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ xây dựng và thực hiện xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội cần có những việc làm hiệu quả hơn, nhà quản lý cần chủ động hơn nữa bởi CSVC là điều kiện quan trọng và là tiền đề để xây dựng được một MTGD thân thiện, hạnh phúc và an toàn cho trẻ mầm non.

III.KẾT LUẬN

Qua số liệu thu được cho thấy các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội công tác xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở mức trung bình. Trong đó nội dung lập kế

hoạch về xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội còn chưa cao; Công tác tổ chức thực hiện và chỉ đạo thực hiện kế hoạch xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội bước đầu đã đạt được kết quả; Quản lý điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ xây dựng và thực hiện xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội cần có những việc làm hiệu quả hơn.

Các nội dung quản lý hoạt động kiểm tra - đánh giá xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm mới chỉ đạt ở mức trung bình. Kết quả nghiên cứu cho thấy các nhà quản lý giáo dục các trường mầm non quận Hai Bà Trưng thành phố Hà Nội cần làm tốt hơn nữa chức năng quản lý của mình để hoạt động xây dựng MTGD đạt kết quả cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Stanislaw Kowalski (2003) (Thanh Lê dịch) *Xã hội học giáo dục và Giáo dục học*, NXB Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh
2. John Keeves (1998) John Keeves, dịch, *Môi trường giáo dục và học sinh*, NXB Thanh niên
3. Nguyễn Thị Luyện (2019), *Triết lý "Giáo dục và hòa bình" và gợi mở về xây dựng môi trường giáo dục*, Tạp chí khoa học xã hội số 1 (245).
4. Phạm Hồng Quang (2006), *Môi trường giáo dục*; NXB Giáo dục
5. Lê Thanh Vân (2013), *Con người và môi trường*, NXB Đại học Sư phạm